

Парти шерра йоаржаяь коммунизм хьалъеча хана

Дукхача оппортунистически ластамаша доаттабеча кьовсаме Владимир Ильич Ленин лора а йир, исторически кердача ханага — империализм пролетарски революций заманга хьажга длахо дега а йолайир Марксен Энгельсен йицца патех йола положенеш. Ленин карагидна исторически гулакх латт патех лаьца цал болел бизза болел хьехам арабхкхча ца йеш, кьовсаме сий дола никъ баь, Сийлахь-йокхача революция кьовсаме болхлой класс кьахьбеш бола болхлой боалабаь, СССР-е пролетариата диктатура оттай йола марксистски революционни парти практически цо хьа-йра а. Коммунистически парти хьалхленца Советски Союз йицца а йохарйоаца а хьалъ-йаьйяни социализм.

Блаь шераша хьайоагйа социальни проблема кьоачаш йир социализмо — саго сага хьакъ дуац йола эксплуататорски классаш бахьанаша длаьд-тар. СССР-е йисар шоайла доттагал дола шй класс — болхлой класс ахархой. Цул совгйа ух классаш шоаш хуьцаннаш. Социалистически долаьхен ши форма влаци тарлуш хиларо шоайла гаргазар болхлой класс колхозни ахархой, цар цьхоагйа доттагал дохаргдоаш цьхоагидир. Хьалхлени-най халхкхаш ший хьаьйна а социализма тешаь йола а интеллигенци. Болхлой, ахархой интеллигенци морально-политически цьхоагйа йолаш я.

Коммунистически парти советски халхкхаш авангард а хинна, дерригача халхкхаш парти а хинна длаьтай, шербаьна а оаг-гьохарха тла-тла дукхагйа лах-луц бола цун лоархлхам.

Хьанз Советски Союз Коммунистически парти утта а ду, кьоачаш а ду коммунизм хьалъ-йаь декаршар. Коммунизм хьалъ-йаь декаршар кьоачашаь влаетхь-тлехьа йоагйаь эта-паша.

Коммунизм хьалъ-йаь дох-кий гулакхаш кьоачашаь вай парти дерлх промьшленно-сты юрта боахам цьхоагйа де-гьабоалаба, длахо а халхкхаш ма-териальни вахара хьалхлене, социалистически демократи дла-хо а дегайоалаба, коммунистичес-кий общество хьалъ-йаь юкье об-щественни организацие лоар-хлхам лаьхке, общество дла-хо длаьхлхаша йолаш дега-йоалаьра дукхале еш дола дла-хача замаш юкье дола гула-кхаш цьендаь длаьохаргдоаш идеологически а кьетам балара а болх тоабе, идейнот лаьха йолаш коммунизма мутлхьа хурьболани беррига кьахьбеш-хой кьетаме, коммунистически общества керда, саг хьахулий-тигйа сикхе.

Партийни вахара ленински нормаь длаьра хьохамаш обра-зени тел парти Уставага хьажка хан-ханнахьа ЦК-а Пленумаш гуьлече КПСС Централни Комитета. КПСС XX-гйа сьезд хиннача хана денз, вешта аьлча 1956 шера февраль бетта денз 1961 шера июнь бетта кьахалча йола хана 19 ЦК Пленум хиннай. Цар дийцар чурча а араьхара а политик, халхкхаш боахам дега-боалаба, пачаьхалхкхени партини вахаре кертера де-шаш. Пленумий балха юкье шерра даьла лоянаш хилар партини, советски, боахама

хьалхле лелаьраш, специали-сташ, индустри, промьшленни юрта боахам промьшленно-натораш.

КПСС ЦК-гара йома а луш, парти дукхагйа йолча республи-керча горкомашен райкомашен хан-ханнахьа ю партийни комитетий пленумаш партини актив собраниши, парти балх-ен боахам лаьхбаре дешаш дуьц уьйа.

КПСС Уставо оттайча хана-ла хьажка юхьанцарна партийни организацие отчетно-хор-жама собраниши районни, го-родской, областной конферен-ции ю.

Коллективни хьалхле лела-йа ленински принцип хаданза чакхьаьх, хьалхле лелаьра партийни органашта керда пар-тийни низаш дукхагйа юкье-доагидла йолашде, кьаьнен кьонен кадрш лертгйа дла-юха нийсеь, хьаьта иштта цьаьца-болча болхлой бе тлехьаьна дукха лаьдал гьоргдоацни уьй коллектива тлехьаьма кьаьла-хча баргбоацни хьаьма де да-гьаь парти динза даргдоацни практикана юкье доаладе дерлх хьохарш йола еррига парти ор-ганаш — юхьанцарча органи-зациекар деьз Централни Комитетага кьахалча хьаьдача боарамаш хан-ханнахьа керда йохилга, цунча хьалхле лела-елга карара кара гьолга йолаш а деш.

Хоржаш йолча партийни ор-ганашта юкье керда нах бохит-таш бонкх болх баь вай рес-публике хьанз хьаьх а. Отчета-ш хоржамаш хулача хана партини бюрораша, юхьанцар-ча партийни организацие, КПСС райкомашта, горкомаш-та, юкье хьажарех ахаш нах керда ба, юхьанцарча парторганизацие 309 секретарь е берригача секретарех кьох-лаьла даьча эгара хьалх хьаж-ба. Парти обькома юкье 45 процент керда нах баьх.

Парте кердача Програма проект керда тладул партини собраний, конференций, сьездий, партийни комитетий а кьаьча коллективни органий а пленумий лоархлхам лаьхке. Парти политикан практикчески балхен дешаш парглата а гу-лакхача а дуьцаргдола хьалх-хила деьз. Парти ший штатни аппарат кьезигьа. КПСС Про-грама проект тла аьннад: хад-данза кьезигьа еза мах телаш лоаттау партийни аппарат.

Масала, вай КПСС обькоме, горкомашка, райкомашка болх-беш штатни боаца инструктор-ш мах телаш болчарел кьох-за дукхагйа ба. Юхьанцарча парторганизациекар партийни органий буьзам цьхоагйу цар.

Партена чур демократи де-гайоалаьла коммунистически общество хьалъ-йаь тлехьа лоат-табеча кьовсаме юкье комму-нисташа дукхагйа даьла лаьцар-латт парти няз, цо лелаьча хьалхлен а коммунизм хьалъ-йаь планаш кьоачашьа а то-лам.

Коммунизм хьалъ-йаь керда-ча декаршаша хьажка хьаьра коммунистатара длаьдеш дар-лаьхлу.

Коммунистически кьахьбеш бригадий цьй якьха яьх лоаттабеша юкье хьалхарча мутлхьа болх коммунисташ. Масала, шоаш кьо ца беш кьа-хьбеш ба «Грознефтезавед-ка» яхача треста бурв тоха вокхкагйа вола мастер, Соци-

листически Кьахьбеша Турпал-нов, Олейников, Новогрознен-ски мехкдаьтта чакхдоахача завода установка начальник нов. Руденко, Урус-Мартана района «Красноармейский» яхача совхоза тракторни брига-да бригадир нов. Кагерманов, «Шелковский» жа лелаьча совхоза жа йу нов. Эсмухамбе-тов, уьй массавар берригаш раь-за а хинна КПСС XXII-ча сьез-де бахитйа делегаталла хьержар IX областной партийни конфе-ренция.

Кьахьбеша овсарде лаьха йолаш болх бу Гудермеса станце локомотивни депо маши-нисташа нн. Колесников Рад-ченкоси, Курчалой района Лени-на цьрахча колхоза доярка нов. Тазбаевас, бляш болча кьаьхча а.

Халхкхаш парти ший баьчча, хьаьхархо, шийна кьетам луш яр дерлх. Вай парти халхкхаша де-гауьл, цо дуьцануна лаьдугйа. Из иштта хилар тешал деш да парти кердача Програма проект дерригача халхкхаш аьрархлхам. Вай республике Програма проект йийцар ерригача юхьанцарча парторга-низацие собранишка, парти рай-онни, городской, областной кон-ференцешка, болхлой, колхоз-хой, гулакхерча наьха юьрар-ча собранишка.

Коммунисташен парти боаца-рашени чьаь баьт а болш мо-гарий КПСС Програма проект, дукхаь предложениш юкье йи-цар. Цул совгйа республикан-ски газетий радиовещание а телевидение а комитет редак-цешка кьахьбешаьхочкара дера КПСС Програма Уставахи лаьца 1313 пьисмо.

КПСС XX-гйа сьезд хиннача хана денз парти мутлхьа дик-ча шерденд. Масала, вай Нохч-Палгйай республике КПСС члений кандидаталла хьанцаь 9 эзар совгйа саг, из сьезд хилалехьа ший сьезде юкьерча хана хьанйбарел дик-ча дукхагйа ба уьй.

Парте дукхача наха юкье-ра вляни чакхйоал кьахьбеш-халхкой общественни пачча-халхкхени организациекар гьол-ла.

Пачаьхалхкхени йаьдала мо-тиггерча органаша шерра даьла-лоацаш хилар баргго йиш я вай республика хьохамаша а. Пачаьхалхкхени йаьдала ор-ганаша депутаталла хьажар вай-данза ворх эзар совгйа саг, па-рех аханел совгйа бараш парти боаца нах ба. Депутаталла хад-данза буьзам лоаттабу шойаь харжархочш, республика эконо-микни культуьре дегайоалаь-ра перспективни планаш уьтте-ча а уьй кьоачашьа а юкье даьла лоац, цу гулакхаша бер-рига кьахьбешаьхочкара мотти-ггерча Советашка влаетхьаьх хадданза йола 980 комисси, 4865 депутат юкье а волаш. Республике 4 эзар гаргга обще-ственни организацие я — уль-цай комитеташ, даьй-ноаной ко-митеташ, тикайи столовейни ко-миссеш, новкьостий судаш, хал-кьа дружинаш.

Вай республике профсоюзаш-та юкье ва 185 эзар саг: ворх шера план ханал халхкхаш кьох-чашьа лоаттабеча социалистичес-кий яьха юкье даьла лоацаш ба берригача болхлехи, специали-стехи, гулакхерча нахаш 95 процент совгйа нах. Коммуни-стически кьахьбешаьхочкара кол-лективни цьй якьха юкье кьов-сам лоаттабеш 58 эзар саг ва. 20 эзар совгйа саг ва производ-

ственни совещанешта юкье болх беш, 15 эзар саг ва Индустри-нический изобретателий обще-ствашта юкье, 1960—1961 шерашка 28 эзар совгйа радио-нализаторски предложени еннай цар.

Бонкх ба комсомол лоар-хлхам. Парте тлехьа а, цун гьонча а, идеяш чакхйоахар а я из, цо дика даьла лоац боахама а культуьра а гьиллош хьалъ-ча. Комсомол мутлхьаьх юкье 40 эзар совгйа зламита саг йош я вай республике.

Берригача коммунистически болама эгара юкьхагйа йола, моастагйаша лоаттабеча кьов-саме цьхоагйенна отряд а масса-не мукларло деш йола авангард а-я КПСС. Цо лоаттабеча барг-цьхоагйон ерригача коммуни-стически парти дог уьрваьтлау, цар машараш социализмани тлехьа лоаттабеча кьовсаме, прак-тикана пролетарски интерна-ционализма революционни прин-ципаш юкье йолаьра хьохам а тел.

Парте бубенна длаьхкхача: советски наьха хьанзара тлехьа коммунизме хьажаргйа Цо поли-тически кьахьбешаьхочкара хьан-арайдал берригача советски наь-ха. Нохч-Палгйайчен кьахьбеша-хоша, дерригача советски хал-кьа а саяна, дохкал до сий-лаьх-вокхача Ленин хьаьча шой ший дьолча Коммунистичес-кий патех. Цар дохкал до парти Централни Комитете еннача кердача, йаьламате дикча марксистско-ленински произве-денех — КПСС Програма про-ектах. Цар дика кьетаму комму-низм котьлар нахаш тийша хил-лар, шоаш кьо ца беш кьахьбеш ба мабоагйара КПСС XXII-ча сьезде наьха а болх. уьй.

Г. СКЛОКИН, КПСС Нохч-Палгйай обькома партийни органий отдела заве-дующе заместитель.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

Тешаьме новкьост

Сьезда

делегат

Мargarita Васильевна Руденко цо йовзаш болхло корор-вац Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода коллекти-ве. Хьаьта, цо кулаьдеша тех-нологаш карагидйна дох-кий гулакхаш дайзаш вай рес-публике а.

Новочеркасски политехничес-кий институте дийша яьча заводе балха ера из. Дика дий-ша яьнача кьонча йолага тех-нически отдела инженералла го-аьнадар. Болх йоагйа, бовза безам болча Margarita Василь-евнас укьаза балха гьолга тла-цанзар. Ший кьахьбеша вахар установкере длаьдала дагал-цар нов. Руденко.

Хьалххарча смена инженер хилар из. Кьохачамбоацараш дукха хилар баьан долаш произ-водства болх тайжга длаьхити-тарлацар. Кьохачам хилал тех-ника яьар балха юкье, яр а кьаьна яр. Цу гулакхаш техноло-

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

гический режим тел-хайора, цот яь варг-воацаш дукха хулар араьхача продукце-брак. Хьамах кьез-ига а бьу кьожабеш вола саг вохаргволаш дар гулакхаш.

Яьх шу совгйа ха-я Margarita Василь-евна номер 21-1 йол-ча установкана кул-галдеш йола. Бонкх-аиз, цо дика даьла лоац боахама а культуьра а гьиллош хьалъ-ча. Комсомол мутлхьаьх юкье 40 эзар совгйа зламита саг йош я вай республике.

Берригача коммунистически болама эгара юкьхагйа йола, моастагйаша лоаттабеча кьов-саме цьхоагйенна отряд а масса-не мукларло деш йола авангард а-я КПСС. Цо лоаттабеча барг-цьхоагйон ерригача коммуни-стически парти дог уьрваьтлау, цар машараш социализмани тлехьа лоаттабеча кьовсаме, прак-тикана пролетарски интерна-ционализма революционни прин-ципаш юкье йолаьра хьохам а тел.

Парте бубенна длаьхкхача: советски наьха хьанзара тлехьа коммунизме хьажаргйа Цо поли-тически кьахьбешаьхочкара хьан-арайдал берригача советски наь-ха. Нохч-Палгйайчен кьахьбеша-хоша, дерригача советски хал-кьа а саяна, дохкал до сий-лаьх-вокхача Ленин хьаьча шой ший дьолча Коммунистичес-кий патех. Цар дохкал до парти Централни Комитете еннача кердача, йаьламате дикча марксистско-ленински произве-денех — КПСС Програма про-ектах. Цар дика кьетаму комму-низм котьлар нахаш тийша хил-лар, шоаш кьо ца беш кьахьбеш ба мабоагйара КПСС XXII-ча сьезде наьха а болх. уьй.

Г. СКЛОКИН, КПСС Нохч-Палгйай обькома партийни органий отдела заве-дующе заместитель.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

Хьанзале а тийица декарел пхезза гаргга дукхагйа продукци араьхийцй. Продукцера длаьдеш мах лоьхбарца 134 эзар сом кьохдаь.

Сьезда сийна заводе яьржа-ча социалистически яьхе хьал-хара моттгй якьхай М. В. Ру-денко кулаьдеша установка. Мехкдаьтта кертера продукт араьхача нис бетта план 9-ча сентябре кьохачашьий цо, кьох-лей дукхача маьха электро-энергии, хий, пар, иштта кьаьд-раш.

Уьй коталонаш яхара керте-радар установкере аппарату-рашкен механизмашкен дукхача хана ремонта соца ца еш болх байтар да. Шин шерал ду-кхагйа хана цаьхадш болх беш хьайоагйа установка. Цуду-хьа ремонт ца еш болх бара ха йаьхьярца 5000 сом гаргга аьха кьохе, эзараш тоннаш про-дукци дукхагйа якьха влаетхь-даьнаш технологий.

Парте Программаш Уставени проектах дегаш гьоздаьхача технология лархлал планал совгйа сьезд хьаьллага денга кьаь а 1000 тонн сийрда продук-ци араьхача. Цу гулакхаш оттай-ча графикал хьанз дикча хьалха дел установка барахаш.

Тлехьа мара продукци ара-ца хьаьна да хьара члено шийна хьалхаша оттаь де-кар. Уьх тлехьаьра хана дина йоаца продукци араьхача мот-тиг хиннаь установка.

Иштта лаьхара толамаш доа-хаш хьаьбоагйа технологий кулаьхло Margarita Василь-евна Руденко Грозне- хиннача областной IX-ча партийни кон-ференция парти обькома членалла хьержар. Пяькхаш, конференце даьла лоацаш мел хиннаш раьза а болш парти XXII-ча сьезде хьа делегат а хьержар нов. Руденко.

Шойа кьахьбеша толамаш партийни конференция белгалда-хара цьхоагйа раьза хиннаб тех-нологаш. Из гойташ уьх тлехьа-ьрча деьношка цигара кьахьбеша коталонаш. Сменай хьара денга йола заданеш 110—115 процент кьохачашьий. Margarita Васильевна сьезде делегаталла харжара жоь а луш шойа де-карш дикча тлехьохачаше дерлх цар.

Уьй кьохачаше хьалхле де-лау вокхкагйа волача оператора Ф. К. Пихтунова, оператора В. А. Головки, оператора по-мощника Д. В. Савченко, кьаь-бараша. Установка коллективно сьезде сийна тийица декаршар кьохачашдара дола рапорт шойа делегатага даьхийта дерлх техно-логаша.

М. ТУМГОЕВ.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

М. ТУМГОЕВ, ТАСС фотохроника.

Революци бахьанце кьовсам лоаттабаьчун длайха дош

БИБЛИОГРАФИ

«Нохч-Палгйайчен халхкий истори» дуьцаш араьхача лар-хьаца дукхача брошурех да 1961 шера сентябре непа теьа араьданна. Нохч-Палгйай истори, меттен, литературан Индуст-тохам институт кийчдаь Шери-пов Асланбека статьяни кьа-маллийн сборник.

Цу сборника юкьейаьх «На-родная власть», «Горская жизнь», «Горская беднота» яьча газеташ тла непа теьа хинна а

